

Programbeskrivning

Specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning mot diabetesvård

VADIA HT 2026

Beslutande	Mall för programbeskrivning är beslutad i Forsknings- och utbildningsnämnden HV 2022/508, 2022-09-08
Dokumentansvarig	Anette Jonasson, inriktningsansvarig
Version	1
Fastställdedatum	2022-09-21, redaktionell ändring 2022-10-25 <i>Programbeskrivningen är ett komplement till utbildningsplanen som är det juridiskt bindande dokumentet</i>

Grunddata

Institution	Institutionen för Hälsovetenskap, IH
Avdelning	Avdelningen för omvårdnad på avancerad nivå
Programnamn, svenska	Specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning mot diabetesvård
Programnamn, engelska	Postgraduate Program in Specialist Nursing – Diabetes Care
Högskolepoäng (hp)	60 hp
Nivå (grund, avancerad)	Avancerad nivå
Behörighetskrav, svenska	Av Socialstyrelsen utfärdad legitimation som sjuksköterska och minst ett års yrkeserfarenhet som sjuksköterska samt kandidatexamen med huvudområdet omvårdnad eller motsvarande
Behörighetskrav, engelska	A license as a nurse issued by the National Board of Health and Welfare and at least one year of professional experience as a nurse and a bachelor's degree with a main field of study nursing or equivalent
Huvudområde, svenska	Omvårdnad
Huvudområde, engelska	Nursing
Examen, svenska	Specialistsjuksköterskeexamen med inriktning mot diabetesvård. Filosofie magisterexamen med huvudområdet omvårdnad.
Examen, engelska	Specialist nurse in diabetes care Master of Science
Studietakt (helfart, halvfart)	Halvfart
Undervisningsform (campus, distans)	Distans med sammankomster Kursen genomförs med ett mindre antal obligatoriska campusförelagda tillfällen per termin, övriga undervisningsmoment genomförs digitalt via Zoom.
Undervisningsspråk (sv, eng)	Svenska

Övergripande programinformation

Specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning mot diabetesvård syftar till att du som student förvärvar fördjupade kunskaper, färdighet och förmågor som krävs för att kunna arbeta som specialistsjuksköterska inom diabetesvård.

Programmet omfattar 60 högskolepoäng varav verksamhetsförlagd utbildning (VFU) utgör 6 högskolepoäng. Programmet går på halvfart och bedrivs på distans med sammankomster. Det innebär att undervisningen genomförs med ett mindre antal obligatoriska campusförlagda tillfällen per termin. Övriga undervisningsmoment genomförs digitalt via Zoom på schemalagda dagar.

Arbetsformerna varierar mellan individuellt arbete, arbete i studiegrupper, seminarium och föreläsningar. Student som följer utbildningsprogrammet är garanterad plats på de kurser som ges inom programmet. Ett självständigt arbete (examensarbete) på avancerad nivå omfattande 15 högskolepoäng ingår, där du fördjupar kunskapen inom ett självvalt område inom huvudområdet omvårdnad med inriktning diabetesvård. Genom hela utbildningen till specialistsjuksköterska inom diabetesvård hålls en arbetslivsnära profil där lärandet ses som en process där teori och praktiskt handlande integreras.

Utbildningen kräver att du har tillgång till dator, webbkamera, mikrofon och internetuppkoppling med kapacitet för att kunna ta del av föreläsningar, filmade inslag, PDF-dokument, seminarier och examinationer

Utbildningens innehåll, struktur och progression

Inriktningen mot diabetesvård ger dig ökade kunskaper i avancerad bedömning, vårdplanering, stöd till egenvård och uppföljning av patienter med diabetes. Efter avslutad utbildning kan du arbeta med att leda och samordna vårdarbete inom de verksamheter som bedriver diabetesvård. Utbildningen leder till en specialistsjuksköterskeexamen med inriktning mot diabetesvård och en filosofie magisterexamen med huvudområdet omvårdnad.

Progressionen i specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning mot diabetesvård sker från grundnivå till avancerad nivå genom att dina tidigare kunskap och erfarenheter från sjuksköterskeutbildningen och arbetet som grundutbildad sjuksköterska sammanflätas och fördjupas. Den fördjupade teoretiska kunskapen och integreringen av erfarenheter från praxis leder till en ökad grad av självständighet som specialistutbildad diabetessjuksköterska. Progressionen leder till en ökad förståelse och förmåga att hantera komplexiteten i vårdandet och utvecklar förmågan att leda och utveckla omvårdnaden inom vårdverksamheten. Kurserna bygger successivt på varandra genom att tidigare erfarenheter från tidigare studerade områden belyses och reflekteras från nya perspektiv vilket ger dig en fördjupad förståelse inom området.

Programmets första kurs ”Avancerad vård vid diabetes” inleds med normal metabolism, patofysiologi, kost- och näringslära, behandlingsprinciper och evidensbaserad omvårdnad vid diabetes i olika åldrar och i olika vårdande sammanhang. Utöver det innehåller kursen biologiska, sociala och kulturella aspekter på att leva med diabetes. Genom hela kursen betonas och diskuteras ett personcentrerat och etiskt förhållningssätt i relation till diabetessjukdomens komplexitet avseende orsak, konsekvens, prevention, egenvård, behandling och livskvalitet vid diabetes. Vidare innehåller kursen förskrivning och praktisk användning av hjälpmedel vid diabetes inklusive principer för social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet samt diabetessjuksköterskans roll och samordning liksom riktlinjer och styrdokument inom diabetesvården.

I den andra inriktningkursen ”Lärande och egenvård vid diabetes” fördjupar du dina kunskaper om diabetes, samt om lärande och egenvård vid diabetes. I relation till diabetes, omvårdnad och egenvård behandlas områden som hur det kan vara att leva med diabetes i livets alla åldrar och faser samt bedömning och behandling vid diabetesrelaterade sjukdomar och komplikationer i komplexa situationer. Vidare behandlas diabetessjuksköterskans roll, ledarskap samt kärnkompetenserna evidensbaserad vård, personcentrerad vård, kvalitetsarbete inom diabetesvård, digitalvård, säker vård och samverkan i team liksom diabetesvård i samverkan mellan primärvård, sjukhus och kommunal vård. Kursen innehåller även pedagogik och didaktik ur ett vårdande lärandeperspektiv liksom problematisering av diabetesvård och patientundervisning utifrån samhällliga och etiska aspekter. Vidare behandlas hälsofrämjande och förebyggande arbete vid diabetes samt metoder för att stärka egenvårdsförmåga och behandling. Kursen innehåller dessutom undervisning om medicinteknik och olika aspekter av hållbarhet. I kursen ingår VFU 6 hp.

Den vetenskapliga progressionen bygger på kunskaper från grundnivå och ligger fördelat under programmet. I programmets kurs om vetenskapliga metoder fördjupas kunskaperna inom olika forskningsmetoder, teori och vetenskapligt förhållningssätt och forskningsetik i relation till diabetessjuksköterskans ansvarsområde. Du ska självständigt designa en projektplan relevant inom diabetessjuksköterskans kompetensområde samt självständigt reflektera över och värdera forskningsetiska överväganden i relation till vetenskapliga metoder inom diabetessjuksköterskans kompetensområde. Vidare fördjupas kunskaperna i att leda och utveckla omvårdnad inom diabetessjuksköterskans ansvarsområde och du formar din roll som specialistsjuksköterska relaterat till ledarskap och självständighet för att kunna förbättra och utveckla omvårdnaden på evidensbaserad grund. Programmet avslutas med att du skriver ett examensarbete relevant för diabetessjuksköterskan.

Specialistsjuksköterska med inriktning mot diabetesvård	
Avancerad vård vid diabetes, 15 hp	
Lärande och egenvård vid diabetes, 15 hp (varav 6 hp VFU)	
Vetenskapliga metoder för specialistsjuksköterskan 7,5 hp	Leda och utveckla omvårdnad inom specialistsjuksköterskans ansvarsområde 7,5 hp (varav 1,5 hp VFU) / Alternativt en valbar kurs med inriktning mot diabetes. Exempelvis: Äldre personer med diabetes, 7,5 hp eller Kontinuerlig glukosmätning vid typ 1 och typ 2 diabetes, 3 hp i kombination med Behandling med insulinpump 4,5 hp
Examensarbete i omvårdnad, magister/Specialistsjuksköterska med inriktning diabetessjuksköterska, 15 hp	

Utbildningens forskningsanknytning

Genomgående i utbildningens kurser knyts aktuella relevanta vetenskapliga artiklar och forskning till vård och omvårdnad av personer med diabetes med komplexa vårdbehov. Du kommer under utbildningen att koppla till nationell och internationell forskning för att analysera och problematisera vården av personer med diabetes. Det kan innebära att du som student självständigt får söka efter vetenskapliga artiklar i relation till uppgifter. Du kommer också att få reflektera över det vetenskapliga förhållningssättets betydelse för utveckling av kunskap inom omvårdnad av personer med diabetes samt det egna professionella förhållningssättet som specialistsjuksköterska inom diabetesvård.

Arbetsmarknad, samverkan och arbetsintegrerat lärande¹

Behovet av specialistsjuksköterskor inom vården är stort. En specialistsjuksköterska inom diabetesvård arbetar med omvårdnad av personer med prediabetes och diabetes, hos både barn och vuxna. Du kan arbeta på mottagningar såväl inom slutenvård som i primärvård och kommunal hälso- och sjukvård. Denna akademiska yrkesutbildning förbereder dig för att möta de krav som framtidens hälso- och sjukvård ställer på specialistsjuksköterskors förmåga att leda och utveckla omvårdnaden inom området diabetesvård. Studierna i omvårdnad, på avancerad nivå, fokuserar på specialistsjuksköterskans självständiga omvårdnadsansvar kopplat till komplexa problem och vårdbehov, samt vetenskapligt och professionellt förhållningssätt.

Ett arbetsintegrerat lärande genomsyrar utbildningen och alla studenter möts av och ges möjlighet till att kritiskt reflektera kring relationen mellan teori och praktik. I varje kurs sker ett arbetsintegrerat lärande där teoretiska frågeställningar studeras och omsätts i praktisk handling eller genom att autentiska komplexa situationer/problem, analyseras och studeras teoretiskt, för att sedan återkopplas till och användas i arbetslivet. Ett exempel är att studenterna får diskutera och reflektera över verksamhetsbaserade patientfall. Dessutom är samtliga föreläsare verksamma inom ämnesområdet. Ett annat exempel på det är verksamhetsförlagd utbildning (VFU 6 hp). VFU integrerar praktik och teori både genom att hämta situationer för att studera teoretiskt eller vice versa

Under utbildningen arbetar studenterna med portfoliomethoden som är en del i ett arbetsintegrerat lärande. Det innebär att studenten ska skriva ner sina tankar och erfarenheter samt reflektera över dem. Att skriva ner sina tankar är ett sätt att reflektera över och bearbeta upplevelser såväl från sin dagliga yrkesutövning som från teoretiskt stoff. Med hjälp av portfolion reflekterar du som student över ditt lärande och utveckling till specialistsjuksköterska samt identifierar ditt behov av ytterligare kunskap.

Inom programmet sker samverkan med olika aktörer i hälso- och sjukvård och deras synpunkter på utbildningen tas till exempel tillvara genom trepartssamtal under VFU och Utbildnings och samverkansråd.

---

¹ Arbetsintegrerat lärande är en pedagogisk praxis där studenternas lärande sker genom integrering av teoretiska och praktiska kunskaper och erfarenheter, hämtade från utbildningssammanhang inom ramen för såväl högskola/universitet som arbetsliv och civilsamhälle.

Hållbar utveckling

Programmet har som målsättning att bidra till insikt om vikten av att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö, ekonomisk och social välfärd samt rättvisa, ökad medvetenhet om genus, jämställdhet och likabehandling.

Ekologisk och ekonomisk hållbarhet diskuteras bland annat under moment gällande läkemedel, hjälpmedel, förbrukningsartiklar och egenvårdsinsatser som till exempel egenkontroller vid diabetes och insulinadministration. Social hållbarhet i relation till diabetesjukdomens komplexitet och egenvårdskrav omfattas i flera lärandemål.

Ett demokratiskt och inkluderande synsätt tränas fortlöpande under programmet. Detta sker i form av seminarier, studieuppgifter och muntliga examinationer. Programmet fokuserar på personcentrerad och normmedveten vård vilket gör att värdegrund och jämställdhet, likabehandling tas upp i alla kurser.

Internationalisering

Genomgående under utbildningen beaktas såväl nationella som internationella perspektiv genom bland annat vårdvetenskapliga artiklar och aktuell forskning relevanta för diabetesvård.

Inom vår utbildning har vi en internationell samverkan. Vi stävar efter att erbjuda våra studenter möjligheten att delta i webbseminarier med partners, vilket bidrar till en internationell samt interkulturell dimension till utbildningen. Vårt samarbete med internationella universitet ser vi som en viktig del av vår utbildningsstrategi.

Vid intresse kan samordnare för internationalisering kontaktas för information om vilka möjligheter som finns till utlandsstudier inom ramen för detta program.

Övrig information

Studentinflytande

Studentinflytande är en viktig del i arbetet med att utvärdera, förbättra och säkra kvalitén i utbildningen. Under programmets gång erbjuds flera möjligheter för Dig att kunna delge oss dina synpunkter och påverka utbildningen. I anslutning till varje kurs genomförs en kursvärdering och i slutet av utbildningen genomförs en övergripande programvärdering. Möjlighet till studentinflytande ges också i kontakter med lärare och mentorer samt genom att delta i olika forum såsom programråd. Vidare bjuds du som student in till ett webbmöte med lärarna varje termin där du får möjlighet att uttrycka dina synpunkter och påverka utbildningen.

Programmet bygger på ett studentcentrerat synsätt som innebär att du som student ges frihet att söka kunskap och ta ansvar för lärandet och din personliga utveckling. Målet är att du ska skaffa dig handlingsberedskap för att delta i utveckling av ett föränderligt samhälle. Den pedagogiska grundsynen inom programmet innebär att:

- Lärandediljön ska främja ett aktivt kunskapssökande och ett egenansvar som student.
- Lärprocesserna och examinationsformerna ska bidra till utveckling av din förmåga till kritiskt tänkande, problemlösning, djupinläring och förståelse.
- Lärprocesser som främjar utvecklingen av ett professionellt förhållningssätt i arbetet med personer med diabetes.
- Det vetenskapliga förhållningssättet är en naturlig del i lärandet.
- Den verksamhetsförlagda utbildningen ska ge möjligheter till att observera, bedöma, analysera, genomföra, utvärdera och reflektera över olika aspekter i omvårdnad av betydelse för hög kvalitet i arbetet.